

PEST, II. félv.

28. szám.

Julius 11. 1872.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat a Sz.-Istv.-Társ. igazgatóságához kérjük intéztetni.	Előfizetési ár: helyben félévre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre fél-évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr.	A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri fölvetéért 1 frt. 10 soron fölül, egyszeri közlésért 2 f., hatöbbször közöltetik, 1 f. 50 kr. számítatik.
--	---	--

A jó öreg ur.

(Egy munkás naplójából.)

A jó öreg ur! E szavaknál mily édes visszaemlékezés száll föl lelkemben a jelen komor napjaiban; egy nyájas kép áll lelkem előtt, szent meghatottság fog el elhunyt uram emlékénel!

Ez a jó öreg ur gazdag gyáros és szorgalmas kereskedő volt, ki sok embernek adott foglalkozást, sok szívet boldoggá tett. Munkásaival oly jól bánt, hogy tűzbe mentek volna érette; jó és rossz időben keresetet nyújtott nekik; olesó ruhát és élelmet szerzett nekik, mert azokat nagyban vásárolta, és minden haszon nélkül szolgáltatva ki; takarékoságra buzdította őket; a könnyelműségből elkövetett hibákat elúzte, megbocsátotta; sőt ha erdejében látta, hogy valaki fáját lopja, másfelé ment, hogy a szegény embert a megszégyenüléstől és büntetéstől megkímélje. Azért midőn egyszerű szürke kabátjában munkásai közt állott, s akár dicsérte, akár dorgálta őket, ur volt a szó legnemesebb értelmében; éltető lelke vala az egésznek, központja a nagy körnek, hatalmas erő, mely az óriási művet mozgásba hozta és igazgatta. Messze vezetne, ha áldásos életét egészen le akarnám írni. Csak egy tettét jegyzem föl, mely egész életemre nagy befolyással volt, és eléggé bizonyítja, hogy mennyire megérdemelte a „jó öreg ur“ nevé.

Mint fiatal legényke jutottam a gyárba; gazdám látta, hogy szorgalmas, hű és ügyes voltam; e tulajdonságaimat méltányolta azzal, hogy néhány év múlva egyszerű munkásból fölügyelővé, sőt utóbb mesterré tett. Soha sem feledem el a napot, melyben ez utóbbi történt. Szombat volt; én egy más fölügyelővel irodájába mentem, hogy mint rendesen, átvegyem a heti bért s abból a többi munkást is kifizessem. Miután a pénztárnokkal dolgunkat elvégeztük, indulóban voltunk, midőn az ur, ki az ablak közelében karszékben ült, hirtelen visszahívott.

— Vályi, szóla, látom, ön becsületes, jóra való munkás, tíz év óta becsületesen szolgált és várakozásomnak teljesen megfelelt, — én ezért elismerő akarok lenni.

Erre asztalából kivett egy kulcsot, és azt nekem átadta.

— Tudom, hogy Önnek öreg anyja van, ki bátyjának halála következtében főtámaszát elvesztette, vegye őt magához! Itt van a kulcs a gyár melletti kis ujházhoz; használja azt, míg nálam mester lesz, s ezzé ma ki-nevezem. E házat lakhatja anélkül, hogy nekem bért fizessen, a ház melletti kertet is használhatja, így mesteri fizetése mellett kitarthatja anyját, — és talán még valakit.

Ez utolsó szavaknál mosolygott, megveregette vállamat, és így folytatta:

— Na, most Isten vele, új körülményei közt is legyen oly hivem, mint eddig volt.

És mielőtt hálámat el tudtam volna dadogni, gyengéden kitolt az ajtón és visszatért székébe.

Ki volt boldogabb, mint én! Saját házam volt, szegény anyámat magamhoz vehettem — a jó öreg ur!

A gyármunkások, kiknek előléptetésem azonnal tudtára adatott, mindnyájan szerencsét kívántak, és azóta még udvariasban köszöntöttek, mert öreg urunk királysága jól rendezett állam, és a mester benne magasállású ember volt. — „Tisztelet, akit tisztelet megillet“, ez volt köztünk a szójárás.

Én pedig néhány év múlva csinos házamba jó anyámat, és hogy röviden végezzem, nemsokára ezután csinos feleséget vezettem be, és sok esztendőn keresztül boldogul és elégedetten éltem. — Mily szép volt az, midőn forró nyári napon este fáradtan a gyárból hazatérve, bizalmatgerjesztő zöld szobácskánkban az egy-

szerű vacsorához leültünk; midőn legöregebbik fiam elmondá, hogy anyjának segített füvet sarlózni a tehén számára, mely tejjel és friss vajjal látott el bennünket; aztán a kisebbik, ki még alig tudott futni, megmutatta a tojást, melyet a tyúk fészkeből kivett, — és amint azután, miután a kicsinyeket lefektettük, künn leültünk a kert lugasába, áttekintettünk a büszkén emelkedő gyárra, és áldást mondtunk annak urára, ki oly sok jót tett nem csak mivelünk, hanem sok mással is. Mert mellettünk egy sorban még tíz más ház állott, melyeket urunk mesterek- vagy jeles munkások számára építtettek, valamennyi kerttel volt ellátva, valamennyiben vidám, elégedett emberek éltek. — Oh, én ezidőben nagyon boldog voltam.

Ekkor hirtelen, mint a tűz az őrizetlen házba, csábító gondolat kapott szívembe. Egy népes városban nagy fizetéssel a gyárigazgatói állást ajánlották föl nekem, és bár hosszú küzdelem után, de az állást mégis elfogadtam. Nem emlékszem most már mind az okokra, melyekkel lelkismeretemet elnémitani igyekeztem; úgy rémlik előttem, miszerint főök az volt, hogy gyermekeimet jobban iskoláztathatom, aminek hiányát magamon tapasztaltam. Nagy küzdelmembe került ugyan elszakadni jó ismerőseim- és barátaimtól, lakomtól, melyet annyira megszerettem, a gyártól, főként pedig a jó öreg urtól; lesütött szemekkel léptem ez utóbbi elé, és félénken kijelenttem előtte szándékomat.

Nyugodtan meghallgatott, vizsgáló tekintetet vetett reám, aztán szelíden így szóla:

— Vályi! gondolja meg jól, hogy mit tesz! Ha azt gondolja, hogy a városban boldogabb lesz, akkor menjen: én nem akarom szerencséjének útját állani, és nem akarom hinni, hogy Ön csalódni fog. Szerződésünk szerint Önnek még félévig itt kell maradnia; de minthogy jövődő gazdája azt ohajtja, hogy nála állását minél előbb foglalja el, a hét végével elbocsátom. Isten vezérelje! — tévé hozzá meghatott hangon; én nagyon sajnálom, hogy elmegy; soká együtt dolgoztunk és jól ismertük egymást; azt reméltem, hogy mindig így fog maradni! Fogadja ezt utiköltségül. Az ég áldása vele!

Egy 50 forintosat nyomott kezembe, aztán gyorsan íróasztala felé fordult. Közel voltam a siráshoz; ha régi megszokott viszonyokból meg kell válnunk, még ha kedvezőtlenek voltak is, mindig nehezünkre esik; hát még ha ily urtól kell bucsuzni! Örömet megfordultam volna; de visszatartott az álszégyen és azon gondolat, hogy új állásomban családomról jobban gondoskodhatom. Szinte zokogva bucsuztam el, néhány nap múlva elmentünk.

Elmentünk, — és nem egészen hat hónap múlva ismét visszatértünk. A ragyogó szappanbuborék szétpattant, álmódott boldogságom nem valósult. A városi gyáros megbukott, munka nélkül maradtam, anyám szemei vörösek voltak a sok sirástól, nőm és gyermekeim arcai az egészségtelen városi levegőtől egészen elhalványultak. Mit tegyek? Bánatos szívvel visszatértem régi jó gazdámhoz.

Remegtem, midőn irodája ajtajában állottam. A megaláztatás, igazságos büntetés, szegénység, eltaszítás borzasztó gondolatai vonultak át lelkemen, és minden erőmet össze kellett szednem, hogy végre az ajtón koczogjak.

„Szabad!” mondák benn, és én beléptem. Igen, ez egészen a régi iroda volt; az ablak a régi gyárra nyílt, a zöld falakon földabraszok és táblázatok függtek; az egyik íróasztal mellett a könyvvezető ült, a karszékben pedig az, kit oly hálátlanul elhagytam! A gyár-ur székeből fölemelkedett, és hozzám közeledett. Azt hittem, hogy a föld alá süllyedek; keblem oly szorult volt, hogy egy szót sem voltam képes szólni, kétségbeesetten bámultam reá, kinek egy szava szerencsémét vagy szerencsétlenségemet fogja eldönteni. Mindig közelebb lépett elem, végre egészen előttem állott, reám szegezte nyájas tekintetét és így szólott:

— Isten hozta, Vályi mester! Bizonyosan háza kulcsaért jő? hiven megőriztem, itt van. Holnap hét órákor ismét elkezdjük a munkát.

Ez sok volt! A legjobb esetben azt reméltem, hogy megkorhol, aztán fölvesz egyszerű munkásnak. A szidásnak nyoma sem volt. Még csak egy szigorú tekintettel sem büntetett; a leggyengédebben visszahelyezett régi állásomba. Sirva kiterjesztettem karjaimat, hogy térdeit átöleljem, de ő szeretetteljesen fölemelt. „Hagyja, Vályi — szóla — hiszen régi ismerősök vagyunk; menjen haza és vigasztalja feleségét.”

Mentem; feleségemet azonban nem kellett vigasztalni. Azt várta, hogy házunk és kertünk idegen kezekben lesz vagy pusztulásnak indult; de minden a legjobb karban volt; a ház nyitva állott, vidám tűz lobogott a tűzhelyen, izletes ebéd gőzölgött az asztalon, sőt régi tehenünk állott az istállóban, az udvaron baromfi futkározott. Oh a mi jó urunk már korán reggel hasznát vette a kulcsnak; a házat, mely félévig üresen állott, kiszellőztette, kitisztította, a tehenet visszavitette az istállóba, és a bünbánólag visszatérőnek, kinek jöttéről értesült, barátságos fogadtatást készített elő, és régi bajtársaim, a gyármunkások, ebben vetekedve kezére jártak. A szomorú napok után zöld szobánkban ismét együtt ültünk a terített asztal mellett; de az ételek meghültek volna, ha a boldog gyermekek, kik egyszerre enni és sirni, enni és nevetni tudnak, egészséges étvágygyal, ellenállva minden meghatottságnak, szomszédasszonyaink főzőművészetének teljes becsületet nem szereztek volna; nekünk felnőtteknek szívünk annyira tele volt, hogy nemcsak enni, de sőt beszélni sem tudtunk; csak egy szó hangzott minden szájból és sugárzott minden szemből: „Isten áldja meg jó öreg urunkat!”

A jó öreg ur! Régen a hives földben pihen, utódai szép emlékkövet állítottak neki; de a legszebb emléket, melyet semmi viszontagság el nem pusztít, ő maga állított a magának szíveinkben, melyek utolsó lehelle-tünkig érte fognak dobogni, és melyekben neve még akkor is lángolni fog, ha az emlékkő aranybetűit az idő rég elmosta.

Szegény ember dala.

— Uld. —

Szomorú és szegény vagyok,
Egy magamban elhagyott.
Ohajtásom : bár csak egyszer
Élhetnék egy vig napot.

Hisz szülőim háza keblén
Egykor olyan vig valék!
De mióta ők a sírban,
Keblem kinos lánkkal ég.

Látom kertjét gazdagoknak
A vetésnek aranyát,
Mig magam a fáradalmak
Pusztá földét járom át.

Ámde néma keservemmel
Nem kerülök senkit el;
Sőt az ajkam tiszta szívből
Kit-kit egykép idvezel.

S áldott Isten! még se' fosztál
Minden jótul engemet,
Egy szép vigasz úgy mosolyg rám,
Mint az ég a föld felett.

Hisz az Isten háza most is,
Diszlik minden faluban,
Hol az orgona dalában
Mindenkinek része van.

És nekem is tündökölnék:
A nap, hold és csillagok;
És ha cseng az est harangja,
Uram! veled társalgok.

S bizton várom, hogy a jóknak
Megnyilik majd esernyőid,
S az örömmek köntösében
Abba én is bejutok!

Barát.

Egy hitehagyott család.

— Népies beszély. —

Ambrus Józseftől.

(Folytatás.)

Egy vasárnap szép fehér gyolcsruhában beléptem atyjához, és egész komolyan mondtam neki:

— Édes apám! én sem vagyok már mai gyerek, megtehetek már mindent, mit egy magunkféle ember megtehet, megfogom a munka végét, mint bárki. végig barázdálom egy fenésre a düllőt, én Isten engedelmeivel kiválasztottam leendő hitestársamul Barna Juliskát, s ha édes szüléimék nem ellenzik, el is szeretném kézfogózni.

— Választásod ellen nincs kifogásunk — mondta atyja — Juliska szép és egyedüli leány, de leginkább buzgó katolikus, szelid és munkás, mi nálunk a fő; ezért szerencsés választásodnak csak örüdeni tudunk. De nagy akadály van az utadban, fiam, a katonaság. Most vagy husz éves; még a sorozáson szerencsésen keresztül nem estél, egy lépést sem tehetünk. Tudom Barna András uram sem adná lányát katoná-embernek. Várnod kell tehát még, fiam, nem sokára, hiszem a jó Isten megszabadít tőle, azután bátran lakodalmazhatunk.

— Azt látom, hogy édes apámnak igaza van, felelt Pista, de hátha meg addig Juliskát más valaki elveszi, mert hát kapos leány ám ő a faluban, mondtam némi büszkeséggel, tudja-e hogy én akkor soha meg nem házasodom, s talán meg is halnék bánatomban. Már ha így áll a dolog, legalább biztosítsuk magunkat előre; nem jó volna Juliskát elkézfogózni? a lakodalmat azután bármikor megtarthatjuk.

— Nem bánom; ezt megpróbálhatjuk, mondtam atyja. Majd megkérem Szécsi komám urat, menjen el Juliska szüleihez, s ha ők nem ellenzik, én nem bánom, akármikor tartjuk a kézfogót.

Egy hétre rá Pista csakugyan elkézfogózta Juliskát. Jegyajándékkul adott neki egy ezüst karikagyűrűt, és szép piros pántlikára kötve a b. Szt. Mária érmét, melyet nyakába akasztott. Jobban örvendett Juliska ennek, mint akármiféle kincsnek. Drága kincs volt ez Juliska előtt. Boldog volt a fiatal pár, boldogok szülei, hogy gyermekeiket oly szépen összehozta a isteni gondviselés.

1866-ik évben a faluban nagy változás történt. A jó öreg Bokros József ispány meghalt, helyét három hó múlva az új foglalta el. Nagy ellentéte az öreg Bokros bácsinak. A nevetségig büszke, gögös, ki a szegény embert csak „állat“-nak nevezi; mint dühös református a katolika vallás nagy ellensége. Ő a jelenkor embere talpig!

A ki kegyébe akarja magát hizelegni, csak a katolika vallást kell gyaláznia, nagy lármát csapni a katolikus papság ellen, bizonyosan azé a legjobb kaszáló, legtermékenyebb szántóföld.

Az ispány ur szeme csakhamar András bácsi szép házára, gyönyörű tágas udvarára esett, ki tőzsomszédja lévén, igen szeretett volna e nagy telek birtokába jöni. Nagyon fájt ispány uramnak a foga a drága

telekre. Azon törte a fejét, mint szerezhethé meg azt. Ez nem könnyü volt. Mert András bácsi gazdag ember, pénzre nincs szüksége, s így házát a templom mellől dehogyan adná el, ha talán háromszorosan is megfizetnék.

Igy bajosan ért volna célhoz, tehát eselt használt a ravasz ember, jól tudván azt, hogy a katolikus magyar embernek a hit szemefénye, oltalma, mely nélkül nem élhet, nem boldogulhat, ettől akarta előbb megfosztani, azután majd a drága telektől is, ezért minden aljas eszközt felhasználta, hogy András bácsi családját a végveszélybe döntse. A barátság és leeresz-

órát szerzett neki, unszolta is férjét, hogy hagyják el a falut, vagy legalább máshova távolabb menjenek lakni. De nem lehetett.

Flórának nagyon furesa fogalma volt a faluról, azt hitte, itt is oly kevély, vallástalan a nép, mint nagy városban. Nagyon elégedetlen kezdett lenni sorsával, nem voltak fényes bálók, nagy ebédek, udvarló fiatalok, kik neki hódoljanak, tömjénezenek, falun mindez nagyon ritka! Unatkozott kegyetlenül; ha leült zongorázni, hallotta a harangot, vagy orgonát, ez sem volt mulatság, az olvasásba beleunt, a kertbe dehogyan ment volna virágokat ápolni, ments Isten, hogy tette volna

Szeged város főtere.

(L. Vegyesek.)

kedés köpenyébe burkolva szép szavakkal kezdette magához csalogatni.

Tervében hatalmas segédkezet nyújtott neki neje, a kevély Flóra, ki folyton a város zajához, öröméhez, minden gyönyöreihöz volt szokva; itt unta magát, jobban szeretett volna a városban a legkisebb házban lakni, mint e nyomorult faluban uszni mézben, vajban. Sértette fülét a magyar pór népi beszéde, hisz ő magyarul csak rágalmazni tud, a többi ékes franczianyelve mondja el. A déli s esteli harangszót, mely a közel katolikus templomból fülébe zug, ki nem állhatja, ettől fut; vasárnap hogy ne hallja a templomból jövő magasztos ének- s orgonahangot, zongoráját üti, minden gyermekét oda hivatja, énekelte, s mindenféle lármát csinálnak. Oh ez a katolikus templom, de sok keserü

ezt a parasztmunkát, talán hogy lesüsse szép arcját az az udvariatlan falusi nap, mely itt jobban éget, mint a nagy városban.

Épen jókor jött férje tervével, dicsérte találó eszét, hogy gondoskodott egy kis mulatságról, melyből egyszer mind nagy haszon is fog háramlani az ispány ur fejére. — Tehát Flórának mulatságot fog nyújtani egy szegény család megrontása!

Az ösmeretség hamar megtörtént. Flóra igéző szép szavakkal, bámulatos barátság- és leereszkedéssel csalogatta magához Pannát, s úgy látszik, ez fogott Panna szíven, mert örömmel szeretett átjárni, sokszor dolgát Juliskára bizta, csak hogy elmehessen.

— Lássá, szól egyszer Flóra, nem az a mi rendeltetésünk, hogy állatmódra éljünk, nem tudván semmit

a nagy világról; különösen nekünk nőknek nyitva van most az út, a mi hivatásunk az emberiséget megmenteni, felvilágosítani a butaságból, melybe a katolikus papok súlyesztették. Őket valódi gonoszságaikban a nép elé állítani, hogy vessék meg őket, rázzák le azt a nyitgőt, a hitet, mely az emberi nemet a barmokkal egy rangba teszi. Lehet-e nagyobb gyalázat a büszke aszszonyi nemre, mintha kimegy a szántóföldre, s ott a forró nap alatt dolgozik, hisz ez egész állati kinzás, ezt pedig csak a jó katolika hitnek köszönhetik.

— A mi vallásunk nem perancesolja a szántást, vetést a nőnek, mondá Panna, azután ha nem dolgozunk, nem eszünk; dolog a mi mesterségünk.

— Igen, felelt Flóra, de a nők dolga egészen más: énekelni, zongorázni, táncolni, ujságot olvasni, hírlapi cikkekkel írni, szóval szellemi munka a nőké.

— De mi pórnők ilyesmihez nem értünk.

— Épen ezért kell tanulniok az urirendtől, s nem a papoktól, kik az embereknek csak ártalmára vannak, meg kell vetni e sötétség embereit, eldobni a vallást, mely akadály minden jónak s szépnek.

— Hogy lehetné az? kérdé esodálkozva Panna. Boldog Isten? a vallást elhagyni? hisz az nagy bűn, és vallás nélkül nem élhetünk.

— Ha, ha, együgyü gyermek, kaczagott gunyosan Flóra, lássa mennyire el van vakitva. Nekem nincs semmi vallásom, nem tudok imádkozni, nem járok soha templomba és mégis szép, gazdag és egészséges is vagyok, ugye bár? na lássa, nem kell ehhez vallás, azt csak a papok hazudják, hogy vallás nélkül nem lehet élni. Az élethez mai időben csak finom műveltség, világismeret kell. — Oh világosság jöjj, és ragadd ki a szegény népet a katolicizmus sötétségéből! Máshova kell ma járni, nem a templomba, a városban ily helyeken a lányok meg a fiúk találkákat adnak, nem is való másra. Minek az a muzsika ott a templomban? inkább annak az árát osztották volna ki a szegények közt.

— Nem muzsika az, és nemis mi vettük, hanem kaptuk.

— Akármicsoda; elég az hozzá, hogy nagy pokoli zajt csinálnak vele, egy perczig nem lehetek nyugodt, minék is van ily közel hozzánk.

— Ének az, és nem pokoli zaj, mondá Panna.

— Az ének színházba való. Volt már színházban?

— Nem én, válaszolt Panna.

— Hogy is élhet nő színház nélkül, ezt nem értem! ez kell a mai korban a nőnek, nem templom. Borzasztó sötétség! színház nélkül élni. — Oh szegény nép! — Tudja, ha ez színház volna, mondá Flóra a templomra mutatva, sokkal boldogabb volna e falu, és felvilágosítva, kiművelve. Sok szépet, jót tanulhat ott az ember. Jöjjön, nézze e roppant nagy épületet, mondá egy újságból kikeresett színházképre mutatva, ez a műveltség temploma, itt kell áldozni e templom papjainak, kik az erkölcsiséget terjesztik, s nem rontják, mint a katolikus papok.

— De ilyen nagyuri házba mi nem mehetünk — mondá Panna, a képre báméskodva.

— Az igaz, nem mehetnek be, mert a papok sötétségben tartják önöket. — Én nagyon szánom a szegény népet! Szeretném megszabadítani a papi önkénytől és csalásoktól. Ha szívesen veendő, én fogom tanítani, megismertetni a világgal, s megmutatni, mily szép, kedves, mily öröm az élet, és hogy nekünk nemcsak dolgozunk, de élvezünk is kell. Oh mily sok öröme, kellemé van az életnek, s a szegények erről mit sem tudnak. Szabadoknak vagyunk teremtve, nagy bohóság tehát a vallás által rabbá lenni, minthogy csak nyűg az ember nyakán, melynek semmi haszna sincs.

— Mi boldogok vagyunk így is, szóla Panna.

— Az nem nevezhető boldogságnak, el vannak ámitva, ha azt hiszik; mutatnák csak meg az utat, mely azon boldogsághoz vezet, melyet mi urak élvezünk, akkor tudom, nem mondanák annak. Kedves szomszéd, nem úgy van már mint régen volt; nem hisz már senki a papoknak, mert átlátta a mostani művelt korszellem, hogy ez mind csak olyan komédia, játék az emberiség ámitására.

(Folytatása következik.)

Bizzál, de el ne bizd magad!

— Történeti rajz. —

I.

Heródes Antipás, a Nagy Heródesnek fia, mint Galilea fejedelme, magához esábitá Heródiást, fivérének Filépnak feleségét és vérfertőzőleg élt vele. A puszták angyala ugyan, keresztelő sz. János, megtiltá a büszke fejedelemnek: Nem szabad neked azzal élned. (Mát. 14. 4.); de a szentet börtönre vetteté, hol a sértett hiuság miatt megöleté őt Heródiás, hogy többé ne szólhasson bünéről az erény embere. S így gázolhat-e a gonoszság, az igaznak vérében? Csodálatosak az Ur utai. Lássuk csak!

Heródiásnak fivére, Agrippa, a hatalmas Rómáján pazarul élt, csakhogy megnyerhesse barátságát Drusus-nak, a Tibérius császár fiának. Meg is nyerte azt; de Drusus meghalt, neje pedig, a nemeslelkü Antónia özvegyen maradt, és ő mindenét eltékozolta. Ezen inségében többé nem maradhatott Agrippa Rómában, mert hitelezői mindenfelől szorongatták. Áthajózott tehát Idumeába, azon szándékkal, hogy ott Malatha várában

véget vet életének. Látván Czipros, az ő szegény neje, ezen kétségbeesést, irt Heródiásnak, az Agrippa nővérének, ne hagyná elveszni szerencsétlen testvérét. Heródiás rá is birta férjét, Heródes Antipás fejedelmet, hogy Agrippát évi fizetéssel lássa el, és Tiberiás városában lakhassék, az ő uralma alatt. Ennyire alászállott a Nagy Heródes unokája.

Nagyon fájt az most Heródes Agrippának, hogy ily nyomoruan, csupán kegyelemből kell élnie; a mit hogy kikérülhessen, Flaccus-hoz ment, Szírta helytartójához, kivel már Rómában is baráti viszonyban vala. E barátság azonban, épen midőn föl akarta használni, közöttük megszünt, mert meghagyta magát vesztegettetni, és újra inségbe sodortatott. S hova forduljon most e szorultságában? Megparancsolá hű szabadosának, Mársiás-nak, hogy számára pénzt kölcsönözzön, mert Rómába akar áthajózni. Kapott is pénzt, néhány ezeret; de mielőtt ha-

jóra szállhatna, katonákat küldött rá Herennius Kapitó, Jámnia főnöke, hogy fizesse meg adósságát, a 300 ezernyi kölesönt, melyet Rómában vett föl, a császári kincstártól. Ez ugyan ott marasztotta őt, és megígérte, hogy eleget akar tenni tartozásának, mégis hajóra szállott éjjel, s elszökött Alexandriába. Ezen városban, ismét új kölesön után látott Agrippa; de az ő nevére már mit sem akart adni Alabarcha; adott még is 200 ezeret Ciprosnak, a feleségének jótállására, holott a szegénység miatt, annak is gyalog kelle haza mennie. Ily módon kelt át tengeren Agrippa, az olasz földre. S nem a vízbefulónak kapkodásai-e ezek?

Mikor Heródes Agrippa megérkezett, Tiberius császár Káprea szigetén időzött. A császárhoz akarván jutni, fölkérte őt levelében: megjelenhetik-e előtte? A császár őt, mint vendéget, szívesen fogadta; de megtudván később, a Herennius leveleiből, hogy ki nem fizette az adósságát a kincstárnak, sőt még el is illant előle, többé nem akarta látni, míg le nem fizeti tartozását. S mit tön Agrippa akkor? Kért, és kapott, még pedig a császár menyétől az özvegy Antóniától 300-ezernyi kölesönt és kifizette adósságát. Ezzel Agrippa annyira kegyébe jött a császárnak, hogy unokáját is rábízta Klaudius; Tiberius pedig barátságába ajánlta. De ő inkább Kájus barátságát kereste, a ki Germanikusnak, a Tiberius császár fivérének fia volt. E magas barátkozás azonban kimeríté az Agrippa erszényét, anélkül hogy az őt kétségbe ejtené. Föl is vett mindjárt Allustól a császár dús szabadosától egy milliónyi kölesönt, melyből kifizette Antónia 300-ezerét, a többit pedig arra használta, hogy lekötölte magát Kájust.

Ezen ingatag alapon végre is kivitta Agrippa, hogy őt Kájus benső barátjának fogadta. — Egyik nap azonban együtt kocskázván, azt mondá beszélgetés közt az öreg császárról: Báresak már neked hagyná, mint méltóbbnak, az elhaló Tiberius a világ uralmát! Eutyehus a kocsis jól hallá e szavakat, de akkor hallgatott. Később elszökvén urának ruhájával, midőn elfogató Pisó, Róma főnöke, azt adá okául, hogy egy titkát akarta a császárral közleni. Emiatt Eutyehus a császárhoz vitetett binésekben, Káprea szigetére; de a császár ki sem hallgatta. — Utóbb, midőn a császár Tuskulánumban időzött, maga kérte föl Agrippa a jó Antóniát: eszközölné ki neki Eutyehus kihallgat-

tatását, miről vádolná az őt? Mondá a császár menyének: Antónia! bizonyságaim az istenek, hogy csupán kérelmed kényszerít e kihallgatásra. S csakugyan fölfedezte a kocsis: mit hallott Agrippától a császár élete ellen. Makró! parancsolá tüstént a császár: vesd bilincsre ezt! Mire Agrippa, minden esdeklése dacára is, úgy a mint volt, biborba öltözködve, börtönre vette. Csak annyit birt kieszközölni Antónia, hogy a testőrök lakában lehessen és a századossal együtt étkezhessék.

Igy Agrippa hat hónapot töltött katonai őrizet alatt.

Tuskulánumból a császár — betegeskedése miatt — megint Káprea szigetére ment; hol látván élte végét közeledni, magához rendelte unokáit. Föltéve magában előre, hogy azt nevezi ki utódául, a ki közölök másnap reggel, legelső jön üdvözlésére. S mi történt? Épen ohajtása ellenére, Kájus jelent meg nála legelőször; de isteni végzésnek tekintvén e véletlent, nyugodtan mondá neki: Fiam! hozzám ugyan közelebbi véségben van Tiberius, de az istenek akarát követve, mégis neked adom át a római birodalmat. — Néhány napra meg is halt a császár Kájus Kaligula pedig átvette a kormányt.

Tiberius halálát tüstént besugta Mársiás Agrippának. A mit megértvén a százados, nagy vendégséget szerzett Agrippa számára. Míg azonban vígan mulatának, azon hír futotta be a várost, hogy jön a császár és semmi baja. E hír a századost halálos rémülésbe ejtven, kifakadt Heródes Agrippa ellen: Te fogsz-e engem megesalni hazug nyelveddel? mondá neki. Fejeddel lakolsz meg azért! S újra bilincsekre vereté és szigorú őrizet alá rendelte. — Másnap mindazáltal bebizonyult, hogy a császár valóban meghalt.

Temetés után, kihozatta Agrippát Kájus császár és szépen megnyirvatván, felöltöztette őt ékesen. Maga tette föl neki a koronát; vasláncza helyett pedig hasonló sulyu aranylánczot tön nyakára. Azután neki adományozta azon tartományt, melynek Fülep vala fejedelme zsidóhóban, királyi czimmettel és hatalommal. — Nemde különös játéka ez az emberi sorsnak?

S ugyan ki sejtethné e történetben, az Isten büntetését Heródiásra nézve? Itt annak épen ellenkezője tűnik föl. — Mily távol járnak az emberi gondolatok az isteni intézkedésektől, mindjárt fogjuk látni.

E. L.

HETI KRÓNKA.

Pest, július 6.

(—ss—) A delegatiók ez idejű ülészakának megnyitását a bécsi lapok szeptember 16-án jelzik. E határidőt azonban úgy a bécsi mint a pesti közlönyök nem tartják véglegesnek, minthogy minden attól függ, hogy vajjon a magyar országgyűlés ez ideig befejezhette-e igazolási munkálatait. Ugy hisszük, hogy itt némi tévedés forog fenn. Az országgyűlés verificationalis munkálatai a magyar delegatiónak megválasztását nem fogják sem akadályozni, sem hátráltatni. Az igazolási munkálattal új házszabályaink értelmében nem maga a ház, hanem egy e célra választandó különbiráló bizottság van megbízva. A ház megalakul, s megválasztja összes tisztviselőit, mihelyt az osztályok beadják jelentéseiket a kifogástalan választásokról, s továbbá azokról, melyeknek jegyzőkönyve megfelel a törvény rendeleteinek, de a melyek ellen kérvény van beadva. Csak az szükséges, hogy ezen képviselők száma az összes képviselők számának általános többségét képezze, a mi pedig ok-

vetlen meglesz. A házszabályok értelmében megalakult ház pedig, ha jönnek látja, megválaszthatja összes bizottságait, s így a delegatiót is.

— A muszka kormány az osztrák-magyar külügyek minisztériumával egyetértve egy magyar főconsulátus föllállítását végzett alkudozásokat folytatott, melyek kedvező eredményre vezettek. Ez állomásra legközelebb ki fog neveztetni egy főconsul. Ez által egyrészt fővárosunk emelkedése újabb lendületet nyer, de másrészt ez intézkedésben birodalmunk és Oroszország barátságos viszonyának zálogát látjuk benne.

— Milán szerb fejedelem f. évi augusztus 22-én nagykorúnak fog nyilvánítani, s ez alkalomból Belgrád nagy ünnepekre készül, melyekre Mihály fejedelem özvegye, Hunyady László és Milán fejedelem anyja Belgrádba váratnak.

— Római tudósítások szerint Sándor orosz cár is megküldé szerencsekívánatait ő szentsége megválasztásának évfordulója alkalmából. Folyó hó 21-én 400 küldött Olaszország

nevezetes városaiából, üdvözlő-feliratokat nyújtott át a sz. atyának. A küldöttek egyszersmind köszönetet mondtak a pápának jóságáért, hogy a megürrült püspöki székeket Olaszországban betölteni kegyeskedett. Miután elismerték, hogy a pápaság mindenkor az olasz felsziget dicsőségét képezte, azon bizalom-teljes reménynek adtak kifejezést, hogy a sz. atya a forradalmon győzelmeskedve, hiveinek boldogságát annál inkább elő fogja mozdítani.

— Hir szerint a Vatican és Poroszország között a diplomai összeköttetések legközelebb meg fognak szakítani, ami igen valószínű. — Csak az a kérdés, kinek lesz oka legkevésbé örülni ezen szakításnak. Nem nagy fejtörésre kerül megjövendőlni, hogy a szentszék ezen szakításnál nem fogja a rövidébet húzni.

— A porosz kormánylapok nem gyözik eléggé magasztalni a német uralmat, melynek áldásos hatása Elzászban és Lotaringiában oly fényes eredményekben nyilatkozik. Egy metzi levelező erre azt mondja, hogy ez hazugság. „Minden üzlet pang, így ír, a francziák kivándorlása óriási s minden várakozást fölülmul, a földbirtokot rendes értékén alól feleáron kínálják. Még csak nemrég bevándorlott németek is már újra elvonultak, s csak kevesen vannak, kik nem szívesen mennének azonnal, csak mehetnének. Ez a valódi ügyállás. A német kormány jól tudta, hogy miért terjesztette elő a dictatura meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot; a kritikát itt még nem bírja meg a kormány s meg akarja még egy évig kísérteni a korlátlan uralkodással, azon reményben, hogy egy év múlva majd jobban fognak a dolgok állani. Nézetem szerint ez az év sem fog változtatni semmit, legfőleg is a város még néptelenebbé lesz mint jelenleg, midőn máris nincs ház egész Metzben, melyben legalább egy tíres lakás nem lenne.“

— A francia és a porosz kormány között a francia terület kiürítési módokat iránt kötött szerződés a nemzetgyűlés által elfogadtatott. A szerződés vizsgálatára kiküldött bizottság tagjai majdnem egyhangulag az elfogadás mellett nyilatkoztak.

A szerződésről este a Thiers közlönye, a következő felhivatalos jegyzéket hozta: „Azon pillanatban, mikorra ezen sorok megjelennek, a nemzetgyűlésnek már elő lesz terjesztve a Németországgal kötött szerződés. A két hatalmasság kölcsönös helyzete a következő volt: Mi kötelezve voltunk 1874. márcz. 1 előtt három milliárdot fizetni. Németországnak kötelezettsége volt ezen fizetés után országunkból távozni. — Három milliárdnyi összeg fizetése mindenkor 24—30 havi időszakot igényel; a legesekélyebb esemény ily fizetést megnehezíthet a kitűzött időben. Az eszély köteleességünk tette, minden eventualitást figyelembe venni s azon lehetőséget biztosítani, hogy az utolsó fizetések elnapoltassanak, míg másrésről azon jogot is megszerztük magunknak, hogy előbb fizethessünk s előbb szabadítsuk föl a területet. Az új szerződés főfeltételeinek az a ezélya, hogy ezen két szükségéről gondoskodjék. A szerződés azon elven nyugszik, hogy folytatólagosan fizetünk és fizetésünk arányához képest történik a kiürítés.“

V e g y e s e k .

Mai számunk Nagy-Szeben képét hozza, mely Erdélyben a százasok földjén a legújabb népszámlálás szerint 18,588 lakossal bíró szab. kir. város. Magyar nevét a Szibin folyótól, a német elnevezést pedig (Hermannstadt) bizonyos Hermanntól kapta, ki e városnak alapítója volt. — A város környéke igen szép, a Verestorony nevű hegyszoros, mely Oláhországba viszen, mintegy harmadfél órányira van. — Pompás kilátás nyílik a Szurul hegyre, mely 8122 lábnyi magassággal bír a tenger színe fölött.

— Figyelmeztetés állampapírok birtokosa i h o z . A főmélt. hg-primás legújabb körlevelében olvassuk : Köztudomásu, hogy a különféle államkötvények értékének megmentésére okvetlenül szükséges azoknak minélelőbbi egységesítése, mert azok 1873-diki január elsejétől fogva semmi értékkel többé nem bírnak. Az egyesítésről szóló törvény alul csupán a szőlőváltási és m. kincstári kötvények vannak kivéve. — Minden egyéb állampapírt, hogy eddigi értékét megtartsa, egységesíteni kell. Amiért is felszólítom a t. gondnokokat, kik a jelzett két nembeli papírokon kívül egyéb, az egyházak, jótékony alapítványok, vagy a plebániák s iskolák tulajdonát képező állampapírokat avagy kötvényeket, melyek eddig még nem egységesítettek, kezelnek, hogy azokat a tulajdonos vagy a tulajdonjog pontos megjelölésével f. évi július végéig, legfőleg auguszt. 15-ig biztos uton nekem kézbesítsék az egységesítés eszközlése végett. — Esztergam, 1872. jun. 19.

— Főlkérettünk a következő sorok közlésére: F e l h i v á s . „A veszprémmegyei kath. alpapsághoz.“ A palotai egyházkerület tagjainak többsége f. hó 26-kán Enyingen összegyülekezvén, kegyelettel emlékezett nmélt. megyés püspök urunknak f. h. 11. alpapsághoz intézett körleveléről, melyben zálogát bírjuk ama reményeink teljesülésének, miszerint jövőre a veszprémi kanonoki stallumok csak az alpapság ohaja és ajánlata szerint fognak betölteni. — Kétségkívül örvendetes jelenség ez az általunk forrón ohajtott autonomia érdekében; azonban tekintve megyénk jelenlegi helyzetét, és különösen az elaggott papok nyugdíj-intézetének még mindig ki nem elégitő állapotát, a palotai kerület véleménye szerint egyházmegyénk nézve sokkal üdvösebb volna most, az üresedésben levő kanonoki széket egy időre betöltetlenül hagyni, s az ebből befolyó jövedelmet a Domonkos-intézet alapjának növelésére fordítani mindaddig, míg csak az elaggott vagy munkaképtelen paptársainknak gond nélkül életet, tisztességet, nyugalmat nem biztosíthatunk; — ebbeli véleményét elfogadás végett a kerület papsága a t. ez. testvéreknek leginkább azon okból is ajánlja, minthogy jelenleg a nyugalmazottak száma szaporodván, évi járandóságuk — fejenként 500 frt — fizetésére a kamatok már nem levén elégségesek, vagy a tőkéhez kell nyulni, vagy pedig az 500 frtból aránylagos részletet levonni. — Az intézet érdekét a kanonoki szék betöltése fölél helyezve, elhatároztuk: a főntebb jelzett célból kérvényt nyújtani ö exéja elé, s egyuttal testvéri bizalommal fordulunk t. paptársainkhoz is: karolják föl ez eszmét s hozzánk esatlakozva ne késsenek az intézet érdekében szót emelni megyés püspök urunk előtt. — Hol kerületi gyűléseket az idő rövidsége miatt tartani nem lehet, tolmácsolja mindenki ö excellentiája előtt egyenkint érzelmeit; „a szavazásra szánt levélkében fejezze ki esatlakozását a palotai kérvényhez.“

Ama kedvetlenség, melylyel némelyek minden föllépéstől — a siker reménytelenségének fájó érzetében — visszariadnak: hozzánk nem méltó. — Megyés püspökünkre nézve pedig felette sértő volna; hisz ö alpapsága iránt atyai szeretetének és gondoskodásának a legfényesebb jeleit adá, ... s hogy jelen kérvényünk atyai szívében viszhangra találand, erre kezeséget nyújt a néhány évvel ezelőtt Veszprémben tartott megyei konferencia, melyben ö exéja ugyancsak a palotai kerületnek amaz indítványát, mely szerint a Domonkosintézet javára minden kanonok ezer forinttal o. é. járulni tartozzék, elfogadta „s az alpapság közmegegyezése esetére mint megyei statutumot püspöki tekintélyével szentesíteni ígérte.“ — Hogy e határozat mind ekkoráig nem foganatosított: fölírhatjuk széthúzó ziláltságunk és hallgatagságunknak!... — Indítványunkat t. pap-

társaink előtt hosszasan indokolni feleslegesnek tartjuk; hisz az egész megye érdekében tettük, és senki jogát nem sértettük: a legtisztább evangéliumi morál- és jogi alapra fektettük azt. — Helyzetünk világos... s a legújabb elhalt két duszagdag kanonoknak nyugdíj-intézetünk iránti érzelmei még mindenki előtt igen élénk emlékezetben lehetnek. — Enyingen jun. 26-án 1842. — A jelenvolt tagtársak megbizásából — Miller Lajos, ker. esperes.

Rövid hírek.

— Fogarassy Mihály erdélyi püspök ő nmsága a Köröspatakon építendő új katolikus iskolára 400 frtot, a petőfalvi kath. iskola felépítésére 100 frtot, a bélafalvi leányegyházközség templomának kijavítására 100 frtot adományozott.

— Ipolyi Arnold besztercebányai püspök ő mgsa a znyo-várallyai kath. tót gymnasium meglátogatása alkalmával arra 100 frtot ajándékozott, megígérvén egyttal, hogy hasonló összegeket ezen intézet számára minden évben fog adományozni, s azt anyagilag és erkölcsileg támogatni.

— Képviselőkké választottak június 29-től július 6-áig: Jobboldaliak: Baresay Ákos, Bittó István, Buday Sándor, Császár Bálint, Dörr Samu, Fabricius, Földváry János, Gidófalvi Antal, Guld József, Hajós János, Horváth Döme, b. Inezedy Zsigmond, Jurka Vazul, Kajuch József, b. Kemény Kálmán, Kopp Gusztáv, Lészay Lajos, Mangesius Károly, Matuska Péter, Mihályi Péter, Mikó Bálint, gróf Péchy Manó, b. Perényi Zsigmond, Popovics Jenő, Ranicher Jakab, Sachsenheim Albert, Schreiber Frigyes, Szentpáli Jenő, Szilágyi István, gróf Vas Samu.

Baloldaliak: Bakesi Ferenc, Becző Antal, Bobory Károly, Borlea Zsigmond, Csipkés Lajos, Deák Lajos, Dobsa Lajos, Éder Ferenc, Éder István, Gál Mihály, Haydu Ignác, Hodossin József, Houehard Ferenc, Irányi Dániel, Kiss Lajos, Kossuth Lajos, László Imre, Molnár György, Oláh Károly, Tisza Kálmán, Tisza László, Varró Sámuel, Várad Gábor.

— Gyász-hír. A győri székeskáptalan szomorodott szívvel jelenti szeretett kartársának Taresay Ferenc székesegyházi főesperesnek és szentszéki ülnöknek, a haldoklók szentségeinek ajtatos felvétele után életének 63-ik évében, tüdőszélhűdésből, folyó évi jun. 26-án, déli 11 óraker történt gyászszos kimúltat. Az örök világozság fényeskedjék neki!

— Milán szerb fejedelem szintén vendége lesz a berlini udvarnak, és pedig felséges királyunk és az olasz király látogatásával egyidejűleg.

— Izabella volt spanyol királynő egyetlen fia, ki a bécsi Theresianumban folytatja tanulmányait, egyike ez intézet legszorgalmasabb növendékének. A fiatal herceg rövid idő alatt elsajátította a német nyelvet, melyen anyjával igen élénk levelezésben áll. Izabella királynő fia neveltetését a legnagyobb gondal kíséri s nem egyszer nyilvánítja a tanárok előtt abbéli kívánalmát, hogy „a fiut tanítsák az életet a maga valóságában megismerni.“

— Tolnamegyében kebeleztet Műesény helység temploma ismeretlen tettesek által számos értékes tárgytól — köztök egy ezüst kehely is — megfosztatott.

— O felsége vallás- és közoktatási magyar miniszter előterjesztése a pozsonyi társas káptalanban megüresedett prépost-i javadalmat s méltóságot Rónay Jácint János esztergami főegyházmegeyi áldozár, miniszteri osztálytanácsos, bölesészettudor, s a magyar tudományos akademia rendes tagjának adományozni méltóztatott.

— Rákoss, (Sopron-m.) kebeleztet mezővárosban tűz ütven ki, tiz földmívelő háza égett el. Ezek fölségelésére ő felsége a király 150 frt, Zalka János püspök ő mgsa mint földesuraság 100 frtot adományozni kegyeskedett.

— A Szatmárott épülőfélben levő leánytanoda emeleti boltzata beszakadt s az építésnél foglalkozókat, kiknek száma még nem tudatik, maga alá temette. A rögtöni segítségnek sikerült a szerenesetlenek közöl 3 egyént megmenteni, de a többiek már halva találtattak. Az építőmester ellen a vizsgálat foly.

— Megjelent az „Uj Magyar Sion“ egyházirodalmi folyóirat. Junius-havi füzetének tartalma: A történet bölesészete. Andrássy Kálmántól. — Eszmetöredékek. — Cultur-bölesészeti tanulmány Schlauch Lőrincztől. — A vallásalap és az egyházi javak a magyar törvényhozás előtt. — Vágyaim. Békésytől. — A philantrophia és a keresztény felebaráti szeretet. Novák Lajostól. — Visszaemlékezések svájci utamra Maszlaghy Ferencztől. — Irodalom. — Vegyesek.

— Lakik a Lipotvárosban egy rongyszedőből lett zsidóbankár, kinek a felesége pár év előtt még almát süttögetett a két szerecsen-uteza sarkán. E tisztességes urhölgy rettenetesen haragszik az általános hadkötelezettségi törvényre, mely az ő drága Salamon fiát is rövid idő mulva a katonáskodásra fogja szólítani. A minap a házában levő tanító előtt, ki melleleg mondván keresztény, ily szavakra fakadt: Nagyon igazságtalan azon törvény, mely drágán nevelt és gazdag fiaikat sem ment fel a hadkötelezettség alól, mint az én gyermekem, sokkal jobban illenék oda az önfajta szegény keresztény legény, akinek sem ökre, sem számára. Engedelmet kérek asszonyom, felelt a tanító, nekem itten két (kis tanítványára mutatva) ökröm is, számaram is van.

Nyilatkozat. Több oldalról kérdés intéztetett hozzánk: igaz-e, hogy a „Kath. Néplap“ megszűnik? Az előfizetési fölhívás eléggé bizonyítja, **hogy nem szűnik meg.** — Előfizetések folyvást elfogadtatnak július—deczemberre 1 frt 70 krjával. *)

Előfizetési fölhívás

a

„KATHOLIKUS NÉPLAP“

második félelvi folyamára.

Félelves előfizetőinket tisztelettel kérjük előfizetéseik mielőbbi megújítására.

Előfizetési díj a július—deczemberi folyamra póstai szétküldéssel 1 frt 70 kr.

Az előfizetéseket bérmentve a Szent-István-Társulat igazgatóságához (Lövész utca 11. sz.) beküldetni kérjük.

Pest, 1872. jul. 12.

Füßs y T a m á s,
felelős szerkesztő.

*) A kik a második félelve 1 frt 40 krjával fizettek elő, tisztelettel kéretnek a 30 kr. pótlására. Szerk.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füßs y Tamás.

Pesten, nyomtatott az „Athenaeum“ nyomdájában 1872. (Barátok tere 7-dik szám.)

Füßs y Tamás